Казка про крота Гамфрі Мулдіварпа

Микола Мельник

Моєму молодшому братові Марку

Маленькі книжки Беатрікс Поттер з акварельними звірятами читали мені в дитинстві, а ще раніше їх читали моїй мамі. Тож для нашої родини кролик Пітер, місіс Тіггі-Вінкл і містер Мак-Ґреґор давно стали майже знайомими. Беатрікс Поттер написала про багатьох мешканців Озерного краю, але так і не встигла розповісти про крота. Я робив це з повагою і великою вдячністю!

Жив-був собі кріт, і звали його Гамфрі Мулдіварп.

Він жив із мамою під старою лукою, якраз за живоплотом із глоду, що відділяв луку від городу містера Мак-Ґреґора.

Їхня нірка була невелика, але охайна. Стеля в ній трималася на сплетених корінцях, у вітальні стояв стіл із плаского камінця, а постіль Гамфрі щоранку перестеляв свіжим сухим папоротником.

Гамфрі мав чорну оксамитову шубку, рожеві долоньки, схожі на дві маленькі лопатки, і довгий ніс, який усе на світі знав раніше за очі.

А ще він мав жилет. Жилет був кольору какао, з латкою на лівому боці і трьома

ґудзиками, які не пасували один до одного: дерев'яним, кістяним і одним, вирізаним із жолудевої шапочки.

Очі в Гамфрі були зовсім крихітні. Зате він чув, як дощ стукає по луці, і за запахом знав, де ростуть найсмачніші черв'яки.

Якось уранці місіс Мулдіварп зав'язала капелюшок і сказала:

– Гамфрі, синку, можеш копати де завгодно, тільки не під городом містера Мак-Ґреґора.

– Твій дядько Дігбі пішов туди по черв'яків і поки що не повернувся. Містер Мак-Ґреґор ставить пастки на все, що риє, гризе і стрибає.

– Так, мамо, – сказав Гамфрі.

Місіс Мулдіварп узяла плетений кошик і пішла через луку до сусідки по рецепт черв'якового пирога.

А Гамфрі одразу ж, просто з куточка вітальні, почав копати новий хід.

Він копав і копав, і сам не помітив, як земля стала м'якшою, пухкішою і запахла морквою, цибулею та молодою редискою.

Раптом його лапка зачепилася за щось кругле, тверде і холодне.

Гамфрі обережно розгріб довкола знахідки землю. Це був мідний ґудзик, трохи позеленілий, із вибитим візерунком у вигляді якірця.

Над головою в Гамфрі шелестіли кущі аґрусу. На одному з них досі висіла стара порвана сітка.

"Такий гарний ґудзик не міг загубитися просто так, – подумав Гамфрі. – Хтось його, певно, шукає".

Він потер ґудзик об жилет, сховав його в кишеньку і вирішив знайти власника.

Гамфрі не знав, у кого питати, тож копав навмання.

Копав-копав і проломився просто в комору місіс Тіттлмаус.

Комора була найохайнішою з усіх, які Гамфрі будь-коли бачив. На полицях рядочками стояли баночки, зроблені з горіхових шкаралуп і жолудевих шапочок. На кожній був крихітний папірець із підписом: "Насіння кульбаби", "Насіння щавлю", "Маковинки", "Сушені ягоди шипшини". У кутку висіли в'язочки сухої м'яти.

Місіс Тіттлмаус саме витирала пил із баночок клаптиком павутинки.

Вона аж підскочила від несподіванки і вигукнула:

– Земля! На моїй підлозі! Хто тут?

Гамфрі обтрусив ніс і ввічливо сказав:

– Перепрошую, мем. Я шукаю того, хто загубив оцей ґудзик.

Місіс Тіттлмаус надягла окуляри і подивилася на ґудзик. Потім подивилася ще раз і трохи пом'якшала.

– Та це ж ґудзик Пітера! Минулого літа він заплутався цими ґудзиками в сітці на аґрусі й насилу втік від містера Мак-Ґреґора без курточки. Пітер живе з мамою і сестрами в піщаному пагорбі під коренем великої ялини.

Потім вона рішуче додала:

– А тепер, будь ласка, ідіть звідси. І замуруйте за собою мою стіну.

Гамфрі ввічливо вклонився. Потім він згріб докупи всі грудочки землі, що насипалися на чисту підлогу, щільно запхав ними дірку в стіні й пригладив її долоньками, аж поки стіна не стала рівною і гладенькою, як раніше.

Місіс Тіттлмаус оглянула роботу і схвально кивнула. Тоді Гамфрі попрощався і рушив до ялини.

Але найкоротша дорога до ялини лежала під городом містера Мак-Ґреґора.

Гамфрі ліз обережно, повільно, під самими грядками з капустою.

Нагорі гупали важкі чоботи. Містер Мак-Ґреґор поливав розсаду і бурмотів собі під ніс.

Раптом Гамфрі відчув запах заліза й мастила. Попереду, в самому ході, хтось поставив пастку.

Гамфрі затамував подих, тихенько повернув праворуч і проліз під грядкою з квасолею.

Він копав так швидко, як ніколи в житті. А позаду, просто посеред капусти, виростали горбики свіжої землі, один за одним.

Містер Мак-Ґреґор зупинився з лійкою в руках.

– Це ще що таке? Хто риє мою капусту?

Він довго стояв над горбиками і сердито чухав потилицю.

А Гамфрі вже вистромив носа під коренем великої ялини.

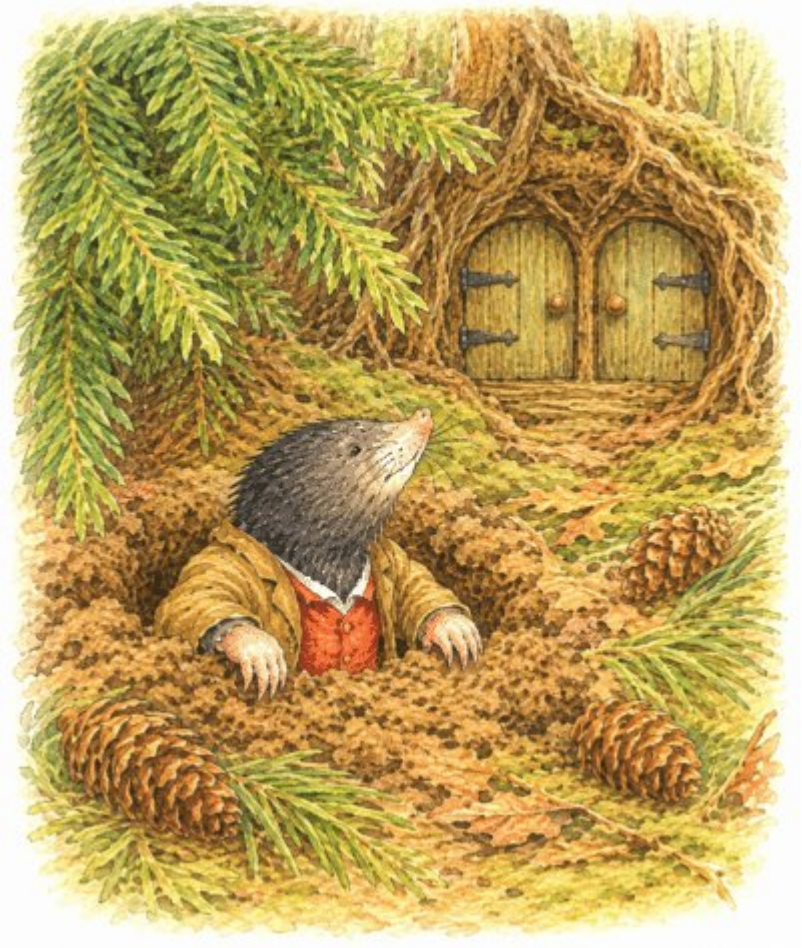

Ялина була така стара, що нижні гілки торкалися землі, наче поли довгого зеленого плаща. Товсте коріння виступало з піщаного пагорба, утворюючи справжні сходинки, а під ногами лежав м'який килим із сухих голок, що пахли смолою.

Між двома корінцями виднілися круглі дверцята.

У нірці було тепло і сухо. Підлогу посипали чистим жовтим піском, на буфеті стояли блакитні чашечки з білими цяточками, а біля печі сохли пучечки ромашки, яку місіс Кролиця збирала на випадок, якщо хтось із дітей занедужає.

Місіс Кролиця саме наливала чай. Флопсі, Мопсі і Котонтейл їли ожиненки з молоком.

А Пітер лежав під ковдрою, бо знову об'ївся салату.

Гамфрі ввічливо кашлянув:

– Добрий вечір. Здається, це ваше.

І поклав на стіл мідний ґудзик.

Пітер аж підскочив.

– Мій ґудзик! З моєї синьої курточки! А саму курточку містер Мак-Ґреґор начепив на опудало.

– Це була нова курточка, – нагадала місіс Кролиця.

Пітер покрутив ґудзик у лапках і поклав його назад перед Гамфрі.

– Залиш собі. Ти пройшов під городом містера Мак-Ґреґора і повернувся. На таке здатні тільки найхоробріші.

Гамфрі почервонів би, якби кроти вміли червоніти.

– Але куди ж мені його пришити?

Місіс Кролиця відповіла:

– До місіс Тіггі-Вінкл. Вона пере й лагодить для всіх звірят на пагорбі.

Наступного ранку Гамфрі прорив хід аж до маленьких дверцят у схилі пагорба.

У кухні місіс Тіггі-Вінкл пахло милом і теплою праскою. На мотузках сушилися червоні носовички, накрохмалені комірці й чиїсь крихітні панчішки. Сама місіс Тіггі-Вінкл, у смугастій спідниці, чепчику і білому фартушку, саме прасувала скатертинку.

Побачивши його жилет, вона сплеснула лапками:

– Ох, лишенько! Земля, земля, суцільна земля!

Вона випрала жилет у мильній воді, випрасувала його гарячою праскою, а замість жолудевої шапочки пришила мідний ґудзик, просто посередині, щоб було видно здалеку.

Додому Гамфрі повернувся надвечір.

Місіс Мулдіварп глянула на його лапки, на його ніс і на ґудзик.

– Гамфрі, де ти був?

– Під городом містера Мак-Ґреґора, мамо, – чесно сказав Гамфрі.

І розповів усе: про ґудзик, про комору місіс Тіттлмаус, про пастку під капустою і про кроликів під ялиною.

Місіс Мулдіварп довго мовчала. Вона сердилася, бо син її не послухався. Але вона розуміла, що Гамфрі хотів зробити добру справу і повернути загублену річ власникові.

Тож вона зітхнула, відрізала синові найбільший шматок черв'якового пирога і сказала:

– Але більше під город містера Мак-Ґреґора ні ногою.

– Так, мамо, – сказав Гамфрі.

А містер Мак-Ґреґор досі не знає, хто риє горбики між його капустою.

КІНЕЦЬ

Ілюстрації: Волкова Анастасія Олексіївна